

RODZINA DLA EUROPY CZY EUROPA DLA RODZINY?

RODINA PRO EVROPU NEBO EVROPA PRO RODINU?

Rodzina dla Europy
czy Europa dla rodziny?

Rodina pro Evropu
nebo Evropa pro rodinu?

Honorary Patronage:

Rektor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek

Rektor Ostravská Univerzita v Ostravě
Doc. RNDr. CSc. Vladimír Baar

Starosta Powiatu Cieszyńskiego
Witold Dzierżawski

Burmistrz Miasta Cieszyna
Bogdan Ficek

Kongres Polaków w Republice Czeskiej

Komisja ds. Stosunków Polsko-Czeskich i Polsko-Słowackich PAN
przy Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ w Cieszynie

Międzynarodowa Wspólnota Ekumeniczna IEF, Region Polski

Rodzina dla Europy czy Europa dla rodziny?

Rodina pro Evropu nebo Evropa pro rodinu?

tom II

serii: Dialog bez Granic
Dialog bez Hranic

– powstałej z inicjatywy pracowników
Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji
Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie
oraz Katedry Pedagogiki Nauczania Początkowego
i Kształcenia Alternatywnego
Uniwersytetu w Ostrawie

The second volume of a book series:
“Dialogue without Borders”

– founded by academics from Silesian University
– Faculty of Ethnology and Sciences of Education in Cieszyn
and University of Ostrava

Oficyna Wydawnicza „Impuls”

Kraków 2006

© Copyright by Bronisława Dymara, Jan Karaffa,
Wiesława Korzeniowska, Hana Lukášová-Kantorková,
Stanisław C. Michałowski, Andrzej Murzyn, Taťána Göbelová, 2006

Editorial Team:

Wiesława Korzeniowska, Andrzej Murzyn, Hana Lukášová-Kantorková

Editorial Committee:

*dr Bronisława Dymara, dr Jan Karaffa, prof. dr hab. Wiesława Korzeniowska,
dr Hana Lukášová-Kantorková, dr Stanisław C. Michałowski,
dr hab. Andrzej Murzyn, dr Taťána Göbelová*

Foreign affairs:

dr hab. Andrzej Murzyn

Contact:

dr hab. Andrzej Murzyn

Uniwersytet Śląski – Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie,
ul. Bielska 62, 43-400 Cieszyn, Poland
e-mail: art107@wp.pl

Reviewers:

*ks. dr hab. prof. UŚ Józef Budniak
dr hab. prof. Politechniki Opolskiej Wanda Musialik*

Proofread:

Ewa Ślusarczyk

Cover design:

Ewa Beniak-Haremska

ISBN 83-7308-350-2

ISBN 978-83-7308-665-4

ISBN 83-7308-665-X

Oficina Wydawnicza „Impuls”
30-619 Kraków, ul. Turniejowa 59/5
tel. (012) 422-41-80, fax (012) 422-59-47
www.impulsoficyna.com.pl, e-mail: impuls@impulsoficyna.com.pl
First edition, Cracow 2006

*The book is dedicated
to Pope John Paul II
and His teachings*

Contents

Wprowadzenie	9
Úvod	11
Introduction	13

Part One Basis

<i>Dominique Maerten</i> L'Autorité	17
<i>Beata Oelszlaeger</i> Rodzinne więzy we współpracy międzynarodowej	39
<i>Jadwiga Mazur</i> Prawne możliwości ochrony rodzin w Polsce	47
<i>Taťána Göbelová</i> Dětství a rodinná výchova v kontextu evropských hodnot	63
<i>Helena Šimičková</i> Primární škola a rodiče v Evropě	71

Alena Seberová

Význam rodiny v životě waldorfské školy na pozadí hodnocení kvality spolupráce	93

Part Two
Towards Tradition

Bronisława Dymara

Stół rodzinny jako miejsce kulturowej wspólnoty	119

Wiesława Korzeniowska

Rodzina pośrednikiem międzypokoleniowego przekazu tradycyjnych wartości	141

Stanisław Czesław Michałowski

Rodzina a personalizm, czyli wychowanie prorodzinne we wspólnocie osób na tle cywilizacji Europy	153

Part Three
Hopes and Challenges

Henryk Marian Jankowski OFM

Współczesna rodzina w myśli Jana Pawła II – zagrożenia i problemy	177

Andrzej Murzyn

Samotne dzieci w hotelu „Europa”	191

Hubertus von Schoenebeck

Amication – Antipädagogik – Postpädagogik	209

Wprowadzenie

W książce zatytułowanej *Zachód i cała reszta* znany angielski filozof, Roger Scruton, zastanawia się nad czynnikami, które zadecydowały o charakterze współczesnej kultury młodzieżowej, określającej się jego zdaniem negatywnie, przez opozycję wobec lojalności i świętości rodziców¹. Scruton wyraża pogląd, że sytuacja, w jakiej znajdują się młodzi ludzie, z których znaczna część staje przed moralną próżnią, jest znacznie poważniejsza niż przybierający różne formy konflikt między pokoleniami. Ten wybitny filozof daje do zrozumienia, że współczesny nastolatek – odurzony erotyczno-narkotycznym stylem życia – niewiele ma wspólnego z twórczym kontestatorem, który dzięki głębokiej refleksji nad zmieniającymi się warunkami życia, staje się coraz bardziej odpowiedzialny i ostrożny w wypowiedaniu opinii i sądów odnośnie do złożonych rzeczywistości. Ten pierwszy wzrasta na ziemi niczyjej i neguje wszelką więź. Będąc niezdolnym do uczestniczenia w dialogu, staje się nie tyle rewolucjonistą, ile terrorystą, ponieważ tak naprawdę nie ma o co walczyć, a skoro nie ma o co walczyć, jego jedynym celem jest sianie zniszczenia i samozniszczenia – fizycznego, umysłowego i moralnego.

Rodzina zawsze była najbardziej autentycznym łącznikiem między życiem prywatnym i publicznym. Prawdę tę najlepiej wyrażają słowa Jana Pawła II: „Rodzina jest jednym z najcenniejszych ludzkich dóbr”².

¹ R. Scruton, *Zachód i cała reszta*, przeł. T. Bieroń, „Zysk i S-ka”, Poznań 2003.

² J. Wilk SDB, *Pedagogika rodziny. Zagadnienia wybrane*, Instytut Pedagogiki KUL, Lublin 2002, s. 5.

Skoro człowiek jest *homo familiaris*, dom rodzinny zawsze kojarzył się z poczuciem ciepła, bezpieczeństwa i niepowtarzalnych doświadczeń. Związki między rodziną i państwem były przedmiotem dyskusji już w czasach starożytnych³. Obecnie nie ma już wątpliwości co do tego, że większość dzieci pozbawionych rodzinnego ciepła i miłości staje się przestępcami lub kompletnymi konformistami, a więc wrogami społeczeństwa demokratycznego, złożonego przede wszystkim z twórczych obywateli – osób.

Wychodząc z założenia, że problemy współczesnej Europy, które są właściwie problemami całego świata, mają swoje źródło przede wszystkim w kryzysie rodziny, zapraszamy czytelnika do lektury drugiego tomu naszej serii „Dialog bez Granic”. Zawiera on artykuły, które bezpośrednio odnoszą się do problemów rodziny, oraz takie, które stanowią podstawę rozważań na temat rodziny w ogóle. Czytelnik znajdzie w nich refleksje nad sytuacją rodziny w historii oraz przemyślenia będące wyzwaniem wobec tradycyjnych poglądów na wychowanie rodzinne.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że prezentowane teksty dotyczą zaledwie kilku kwestii związanych z istotą i miejscem rodziny we współczesnym świecie, jednocześnie żyjemy głęboką nadzieją, iż staną się one nie tylko inspiracją do wielu konstruktywnych dyskusji, ale również bodźcem do podejmowania wielu konkretnych działań na rzecz rozwijania i wspierania zdrowego życia rodzinnego.

Wiesława Korzeniowska
Andrzej Murzyn

³ S. Kot, *Dzieje wychowania*, Warszawa 1926, s. 25–26.

Úvod

V knize s názvem *Zachód i cała reszta* (*The West and the Rest, Západ a zbytek světa*) se známý anglický filozof Roger Scruton zamýšlí nad faktory, které měly rozhodující význam pro charakter kultury současné mládeže. Ta se podle jeho mínění vymezuje negativně, opozicí vůči loajalitě a posvátnosti rodičů¹. Scruton zastává názor, shodně se kterým je situace, v níž se nacházejí mladí lidé, stojící v řadě případů před morální prázdnotou, mnohem vážnější než různorodé generační konflikty. Tento věhlasný filozof nám poskytuje prostor k pochopení toho, že současní náctiletí, omámení eroticko-narkotickým stylem života, mají jen nemnoho společného s osobnostmi vyznačující se tvůrčí polemikou, která se úvahami o měnících se podmínkách života stává zodpovědnější a opatrnější ve vyjadřování soudů a názorů na otázky složité skutečnosti. Ti první vyrůstají na zemi nikoho a negují veškeré vztahy a vazby. Jako lidé neschopní dialogu se stávají ne revolucionáři, ale spíše teroristy – ve skutečnosti totiž nemají zač bojovat a jestliže není za co bojovat, je jejich jediným cílem rozsévání zničujícího zmaru a fyzického, duševního a morálního sebezničení.

Rodina byla vždy nejautentičtějším spojovacím článkem mezi soukromým a veřejným životem. Tuto pravdu nejlépe vystihují slova Jana Pavla II: „Rodina je jedním z nejcennějších lidských vlastnictví“².

¹ R. Scruton, *Zachód i cała reszta*, přel. T. Bieroń, „Zysk i S-ka“, Poznań 2003.

² J. Wilk SDB, *Pedagogika rodziny. Zagadnienia wybrane*, Instytut Pedagogiki KUL, Lublin 2002, s. 5.